

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE A REPUBLICII MOLDOVA

D E C I Z I E

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ

01 octombrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în componența:

Președintele, judecător

Judecătorii:

Svetlana Novac

Tatiana Vieru

Iurie Bejenaru

Ion Corolevschi

Oleg Sternioală

examinînd recursul declarat de către Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Buiucani împotriva hotărîrilor din 30 iunie 2014 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea introductivă depusă de SRL „Orisada” privind intentarea procesului de insolabilitate,

c o n s t a t ă:

Debitorul SRL „Orisada” s-a adresat în instanța de judecată cu cerere introductivă privind intentarea în privința sa a procesului de insolabilitate.

Prin hotărîrea din 18 ianuarie 2014 a Curții de Apel Chișinău a fost constatată insolabilitatea debitorului și intentată procedura simplificată a falimentului față de SRL „Orisada”; a fost desemnat în funcție de lichidator a debitorului SRL „Orisada” - ÎI „Pelin Valentin”, deținătorul certificatului de perfecționare profesională nr. 19340 din 08.07.2011, cu sediul în mun. Chișinău, str. Tighina 49; lichidatorului debitorului i-au fost stabilit următoarele atribuții: examinarea activității debitorului în raport cu situația de fapt, întocmirea unui raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la insolabilitatea debitorului, cu menționarea persoanelor cărora le-ar fi imputabile și premisele angajării răspunderii acestora în condițiile legii, prezentarea acestui raport instanței de insolabilitate în termen de pînă la 19.02.2014, inventarierea patrimoniului debitorului, adoptarea măsurilor pentru conservarea masei debitoare (notificarea creditorilor, verificarea creanțelor și întocmirea tabelelor de creanțe), convocarea și asigurarea secretariatului adunării creditorilor, solicitarea și primirea gratuită de la participanții procesului de insolabilitate și de la alte persoane, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare a informațiilor și explicațiilor necesare pentru executarea atribuțiilor, precum și de la debitor a informațiilor despre veniturile și bunurile ce îi aparțin cu titlu de proprietate, inclusiv despre cele care se află în proprietate comună pe cote-părți; a exercita dreptul de acces în spațiile de serviciu ale debitorului și studierea documentelor care se află acolo;

sesizarea organelor de resort despre contravențiile și/sau infracțiunile depistate în executarea atribuțiilor; a obliga debitorul SRL „Orisada” să predea lichidatorului ÎI „Pelin Valentin” pînă la data de 25.01.2014 gestiunea patrimoniului împreună cu toate documentele de constituire a întreprinderii cu procesele-verbale ale asociaților (membrilor, acționarilor, creditorilor), cu certificatul înregistrării de stat al întreprinderii, cu documentele ce confirmă drepturile societății asupra patrimoniului ei, cu registrele societății, cu avizele, actele auditorului și ale organelor administrării fiscale, cu documentele interne, ștampila, documentele contabile ale debitorului, precum și cu tabelul preliminar al creanțelor, întocmit de administratorul provizoriu sau cu o listă întocmită de debitor ce va cuprinde numele și adresele creditorilor și creanțele acestora de la dat intrării în faliment, indicându-se cele născute după deschiderea procedurii; a fost stabilit pentru creditori termenul-limită 03 martie 2014 de a înregistra cererile de validare a creanțelor în vederea întocmirii tabelului definitiv; a preaviza creditorii garanții despre necesitatea precizării neîntârziate a bunurilor asupra cărora dețin un drept de preferință; a stabilit termenul pînă la 17.03.2014 pentru verificarea creanțelor de către lichidator, de întocmire și comunicare a tabelului definitiv; a fost stabilită examinarea chestiunii de validare a creanțelor pentru data de 18.04.2014, ora 11:00 în sediul Curții de Apel Chișinău, bd. Ștefan cel Mare 73, biroul nr. 107; a fost obligat lichidatorul să efectueze notificările necesare și să prezinte spre adoptare instanței de insolvabilitate, în termen de pînă la 02 mai 2014 proiectul bilanțului de lichidare în care se reflectă valoarea activelor sau actul de carență a acestora, inclusiv creanțele confirmate și datoriile care se află pe rol în instanța de judecată.

Prin hotărîrea din 30 iunie 2014 a Curții de Apel Chișinău s-a aprobat bilanțul de lichidare a SRL „Orisada” cod fiscal 1003600040044, situată în mun. Chișinău, str. Buiucani 5, apartamentul nr. 5; s-a dispus lichidarea debitorului, încetarea procesului de lichidare și radierea SRL „Orisada” din Registrul de Stat unde era înregistrată și a descărca debitorul de obligațiile pe care le-a avut înaintea intrării în procedura falimentului.

La aceeași dată, Curtea de Apel a emis hotărîrea privind respingerea demersului reprezentantului creditorului Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Buiucani – D. Dan privind atragerea la răspundere subsidiară a factorilor de decizie a SRL „Orisada”.

La data de 09 iulie 2014 Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Buiucani a declarat recurs împotriva hotărîrilor din 30.06.2014 a Curții de Apel Chișinău, solicitînd casarea acestora.

În motivarea recursului a invocat că restanța SRL „Orisada” față de bugetul de stat a apărut în baza deciziei asupra cazului de încălcare fiscală nr. 342/62 din 14.02.2007, prin care s-a dispus încasarea la buget a impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător în sumă de 122646 lei, a penalității în sumă de 17978 lei și a amenzii în mărime de 24352 lei. Ulterior, la data de 21.03.2007 decizia dată a fost contestată în instanța de judecată de către SRL „Orisada”. Prin hotărîrea din 08.10.2007 a Curții de Apel Chișinău acțiunea SRL „Orisada” a fost respinsă, iar prin decizia din 14.10.2009 Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul debitorului, iar cauza a fost remisă spre rejudecare. La rejudecarea cauzei, la data de 18.06.2010 Curtea de Apel Chișinău a adoptat o hotărîre prin care a admis acțiunea debitorului, iar prin decizia din 10.11.2010 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de IFS mun. Chișinău și a fost emisă o nouă hotărîre

prin care acțiunea SRL „Orisada” a fost respinsă ca neîntemeiată, decizia fiind irevocabilă din data pronunțării.

Astfel recurentul consideră că, din data de 10.11.2010 debitorul - SRL „Orisada” a cunoscut despre incapacitatea de plată, dar nu și-a respectat obligația privind depunerea cererii introductive, inacțiune care a dus la mărirea penalității cu 92207,24 lei.

Mai menționează că drept temei pentru calcularea impozitelor și amenzilor aplicate prin decizia nr. 342/62 din 14.02.2007 a servit faptul deducerii cheltuielilor și a trecerii în cont a TVA în baza facturilor eliberate de SRL „Sarpan Com” și SRL „Excelteh”, care potrivit raportului de constatare tehnico-științifică nr.40 din 28.11.2006 al Serviciului Informații și Securitate al Republicii Moldova au fost constatate ca fiind false. În această ordine de idei, invocă că potrivit art.19 din Legea contabilității nr.113 din 27.04.2007, faptele economice se contabilizează în baza documentelor primare. Afirmă și faptul că pasivul societății debitoare a fost acumulat pe perioada când în calitate de administrator a activat Civaliscaia-Ciapchin Natalia Fiodor, asociat fiind Ciapchin Valeriu Valeriu, iar funcția de contabil fiind deținută de Ialanji Maria Victor, aceștia constituind organul suprem al întreprinderii, iar toate actele juridice și economice din numele agentului economic au fost îndeplinite de ei. În acest sens organele de conducere ale SRL „Orisada” se fac responsabili de managementul defectuos practicat la întreprindere, depășirea limitelor economice admisibile, acumulând un pasiv enorm în defavoarea creditorilor săi, ignorând bunurile moravuri în raport nu numai cu Statul, dar și cu persoanele cu care aveau relații economico-juridice.

Mai mult decât atât, cunoscând despre incapacitatea de plată a SRL „Orisada”, membrii organelor de conducere ale debitorului nu și-au respectat obligația prevăzută de legislație privind depunerea cererii introductive în termen de 30 de zile, în așa fel mărind pasivul întreprinderii. Astfel, în acest caz persoanele nominalizate au prevăzut și își dădeau bine seama despre caracterul prejudiciabil al acțiunilor (inacțiunilor) sale, dar n-au întreprins nici o măsură prevăzută de legislație în vederea curmării acestora, respectiv au admis în mod conștient survenirea acestor urmări negative față de Bugetul de stat.

Relatează că, dat fiind faptul că prin emiterea hotărârii instanței de insolabilitate de încetare a procesului se consideră stinse toate creanțele față de debitor, examinarea ulterioară a demersului de tragere la răspundere subsidiară nu va fi posibilă din cauza lipsei datoriilor SRL „Orisada”. În asemenea circumstanțe, consideră recurentul că hotărârea de încetare a procesului de insolabilitate și de lichidare a SRL „Orisada” a fost emisă prematur.

Examinând argumentele invocate în recurs în raport cu actele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform materialelor dosarului s-a stabilit că, la data de 10.01.2014, SRL „Orisada” a depus cerere introductivă privind intentarea procesului de insolabilitate față de sine.

Prin hotărîrea din data de 18.01.2014 a instanței de insolabilitate a fost admisă cererea debitorului SRL”Orisada” cu privire la intentarea procedurii de insolabilitate.

Colegiul reține că, la data de 30.06.2014, instanța de insolabilitate a respins atragerea la răspundere subsidiară a factorilor de decizie a SRL”Orisada” și instanța de recurs va anula această hotărîre din următoarele considerente.

Conform art.248, alin.(1), lit.f),h) al Legii insolabilității, dacă în cadrul procesului sînt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolabilitate a debitorului, la cererea administratorului insolabilității/lichidatorului instanța de insolabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolabil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolabilitatea prin una dintre următoarele acțiuni: dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată; nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolabilitate conform prevederilor art.14.

Astfel, Colegiul reține că, în hotărîre, instanța de insolabilitate indică că, nu s-a stabilit legătura de cauzalitate dintre acțiunile factorilor de decizie și survenirea incapacității de plată a debitorului.

Aici, Colegiul reiterează că, instanța de insolabilitate nu a motivat poziția sa și nu a combătut în nici un fel argumentele Inspectorului Fiscal referitor la implicarea factorilor de decizie în producerea stării de insolabilitate a întreprinderii. Mai mult ca atît, conform materialelor dosarului(f.d.8) se indică ca factor de decizie: contabil este Ciuvalscaia-Ciapchin Natalia, iar în cererea IFS se indică despre JalaŃi M. Aceste circumstanțe nu au fost verificate de instanța de insolabilitate și nu s-a stabilit cu certitudine care sunt factorii de decizie, necesitatea și/sau posibilitatea tragerii lor la răspundere subsidiară.

La fel, instanța de insolabilitate nu a argumentat poziția sa precum că, acțiunile factorilor de decizie nu sunt în raport de legătură cu starea de insolabilitate a SRL”Orisada”, fără să indice prin ce a apreciat că, acțiunile acestora sunt legale și nu au provocat starea de insolabilitate, limitîndu-se doar la această afirmație.

Astfel, Colegiul reiterează despre necesitatea stabilirii factorilor de decizie a SRL”Orisada” și implicarea acestora în survenirea stării de insolabilitate.

Aceste circumstanțe nu pot fi elucidate de instanța de recurs, ci urmează să fie clarificate de instanța de insolabilitate, motiv din care instanța de recurs va anula hotărîrea emisă în acest sens și va transmite cauza la judecare.

Totodată, instanța de recurs reține că, drept consecință a faptului că, nu au fost stabiliți factorii de decizie și implicarea lor în provocarea stării de insolabilitate, instanța de insolabilitate greșit a concluzionat despre lichidarea SRL”Orisada”, care eliberează debitorul de toate obligațiile existente pînă la intentarea procedurii de faliment.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs reține prevederile art.135, alin.(6) al Legii insolabilității care stabilește că, prin încetarea procesului de insolabilitate debitorul se descarcă de obligațiile pe care le avea înainte de intrarea în faliment, cu excepția cazului cînd este tras la răspundere subsidiară.

Astfel, dat fiind soluția incorectă a instanței de insolabilitate prin care s-a respins atragerea la răspundere subsidiară a factorilor de decizie a întreprinderii, cu

efect de consecință, ca act subsecvent, instanța de recurs constată și ilegalitatea hotărîrii privind încetarea procesului de insolabilitate.

Ca urmare, hotărîrile recurate urmează a fi casate cu remiterea cauzei la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele indicate *supra*, să verifice și alte circumstanțe ce prezintă importanță pentru soluționarea corectă a cauzei litigiului, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 CPC, probele administrate pe dosar, și în dependență de situația stabilită, în raport cu normele de drept material care reglementează relațiile între părți, să adopte o hotărîre legală și întemeiată.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. c) CPC RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Buiucani.

Se casează hotărîrile din 30 iunie 2014 a Curții de Apel Chișinău, adoptate în pricina civilă la cererea introductivă depusă de SRL „Orisada” privind intentarea procesului de insolabilitate, cu remiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele, judecător

Svetlana Novac

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Iurie Bejenaru

Ion Corolevschi

Oleg Sternioală